

Grønlandsk socialpolitik skal være sexet

Der er forklaringer på, hvorfor socialområdet ind i mellem ligner en dokumentarudsendelse fra den lokale brandstation med flammehav, masser af røg, og folk der løber rundt og brandslukker. Det er en rytme, der gentager sig, når brandalarmen går. På socialområdet kan alarmen starte, når uheldige DR-dokumentarer laver dyneløft, der efterlader politikere og embedsmænd uden svar på tiltale fra journalister og efterfølgende offentligheden.

Det handler om socialpolitik. Det vil sige vores tilgang til Grønland som et velfærdssamfund. Landet har fået indført en tilgang til velfærd, som på flere måder gik godt i spænd med den traditionelle omfordelingskik og med ideen om kollektivismen. Men ideen om velfærd forandrer sig, det gør den også i de lande, som kalder sig velfærdstater.

Velfærdstaterne skal løbende ses efter i maskinrummet, ellers risikerer vi at blive taget på sengen af sociale problemstillinger, som overhaler, hvad lovgivningen giver mulighed for.

Det er for eksempel situationen på det sociale område omkring hjemløse familier. Det lader til, at det i dag er nemmere lovgivningsmæssigt at opløse en familie ved at fjerne børnene fra deres forældre og sætte dem i pleje eller på institution, end det er at holde familien samlet øremærkede boliger kun til dem. Her henviser jeg både til de sager, som har fundet vej til Sermitsiaqs forside og dem offentligheden ikke hører om.

Udsathed og bolignød har forekommet i 200 år, men problemstillingen er nu vokset og blevet mere koncentreret i byerne, hvor hverken boligmassen er øremærket, eller hvor den enkelte kommune har få styringsværktøjer, strategier, lovgivninger eller politikker på området.

Når det handler om sociale problemstillinger, så SKAL man for alt i verden undgå at finde enkelte svar på ofte særligt komplekse spørgsmål - og særlige sociale problemstillinger. Sociale udfordringer som børnefattigdom, vold mod kvinder, det lave ungdomsuddannelsesniveau og familiehjælp er det, vi kalder for vilde problemer. De har flydende løsninger. Modstykket er de tekniske problemstillinger - tamme problemer som har faste løsninger og et endeligt facit. Hovedpine? Tag en pille, drik noget vand. Er taget utæt? (45 * Z) + 13,5 = 1219 - Taamatut.

Vilde problemer har en udformning, som ikke direkte inviterer til et fast svar, og de svar, der så kommer, som for eksempel hvordan vi lige hurtigt fixer vold mod kvinder eller fattigdom blandt børn, viser sig, når vi graver dybere, bare at byde på flere og flere spørgsmål. Det er en kompleksitet, som kan virke udmattende.

Sidste år holdt jeg oplæg for en gruppe kommunalpolitikere om sociale problemstillinger blandt voksne. Da vi var færdige med den efterfølgende snak pusede en af de folkevalgte ud og sagde: »Kakkaak, hvordan skal vi i kommunen dog klare alt det?« - Det korte svar var: »Det skal I ikke«.

Det offentlige system i Grønland skal ikke gå til velfærdsområdet, som de skandinaviske lande gjorde i 1970'erne og 1980'erne. Det er ikke kun det offentlige system, der skal »fixe« velfærden. Det er landets opgave i form af samspil mellem kommune/selvstyre, markedet og for eksempel de frivillige organisationer.

Men det kræver en målrettet tilgang til, hvilke opgaver et offentligt system skal tage sig af. Her nytter det ikke kun med administration. Befolkningen kan ikke være tjent med en socialadministrativ tilgang til sociale problemer. For administrationer kan reelt kun gøre det, de får besked på at gøre - men hvad så hvis ingen giver dem besked på at gøre noget? Vi skal have mærkesagspolitikkerne på banen, som ser en politisk ære i at diskutere det sociale Grønland, de vilde problemstillinger og vil bruge den sociologiske fantasi til at tænke i langsigtet.

Efter i et årti at have beskæftiget mig videnskabeligt med socialområdet vil jeg pege på to overordnede socialpolitiske tilgange. Kommunerne og selvstyret skal starte på en gang og senere tage slaskampen eller endnu bedre dialogen.

Kommunernes socialudvalg må i gang med den kommunalpolitiske dialog omkring det gode liv i den enkelte kommune? Hvad er for eksempel velfærd i vores kommune? Eller, hvordan arbejder vi som kommune med at sikre, at gode minder bliver til god fremtid?

Det virker enkelt, med det er et grundlæggende politisk greb at få taget snakken om værdien om velfærden i kommunerne. Så skal det skrives ned. Og dele af kommunens socialpolitik skal være målbare, så vi kan følge, om man gør det, man siger, man gør. Det skaber tillid, åbenhed og transparens. Det er langt fra alt, en kommune kan alene. Det vil være konstruktivt, at se de politiske partier, der har formulerer egentlige socialpolitikker, vil gennemføre dem, når de kommer til magten.

Det vakuum - den handlingslammende tavse stilstand - der er opstået omkring det socialpolitiske område, vil give embedsfolk og politikerne flere panderynker fremover. Det er stilstanden, der resulterer i ufuldstændige svar. Den giver det halvtomme blik, når en folkevalgt bliver stillet spørgsmålet »Hvorfor handlede I ikke?« Det gjorde de ikke, fordi de ikke har sat rammerne for at give sig selv mulighed for at handle. Rammen for at handle kunne være en socialpolitik.

Mit bud er, at vi har en socialpolitik for hver socialarbejder i kommunen. Jo mere, der i socialsager bygges på det individuelle, men faglige skøn, jo mere ender det med individualiserede småløsninger, når folk rammes af ulykke. Borger 1 har problem A og får løsning B. Borger 2 har også problem A men får løsning C. Det blev i 1980'erne kaldt for gadeplans-bureaukrati. Det betyder, at borgerne risikerer at møde et socialt serviceniveau, som skifter alt efter, hvilken socialarbejder de møder i kommunen. I stedet for, at eksempelvis Kommune Kujalleq har én overordnet socialpolitik, så er virkeligheden nærmere, at kommunen måske har 35-45 socialpolitikker. Én for hver offentlig ansat på socialområdet. Det skaber forvirring, og ildebranden kommer ud af kontrol, for der er ingen fælles plan for en slukning, for hvorledes man forsikrer offentligheden om, at brandsituationen er under kontrol, og hvilke planer i form af handleplaner, evalueringer, og udviklings tiltag, der foreligger - så situationen ikke gentager sig næste år.

KLUMME

Steven Arnford,

lektor og leder af afdelingen for Samfundsvidenskab, Ilisimatusarfik

Man kan ikke spænde hundene for mens slæden kører.

Det er det vi ser nu og uden et gennemgående socialpolitisk arbejde i kommuner og landsstyre, så bliver det ikke sidste gang.

Her kommer lidt reklame...

I slutningen af juni udkommer der to artikler henholdsvis i Tidsskriftet Grønland og i STOF - Tidsskrift For Stofmisbrugsområdet. I begge artikler udfoldes bud på, hvorledes man kan gå til området omkring socialt udsatte voksne. Det er to overordnede tilgange. Den ene handler om at formulere lovgivning og socialpolitik på området, og den anden handler om kommunikation. På det socialvidenskabelige forskningsområde har vi længe erkendt, at det ikke nytter at hver passer sit. Vi er for få, og det er en crazy brug af ressourcer. Så vi blander os, og det skal nok give nogle skrammer og løftede pegefingre. Men vi går til det, indtil mundkurven kommer - hvorefter vi sgu nok fortsætter.

I sensommeren kommer vi efter planen også med nogle politiske anbefalinger på området omkring socialt udsatte voksne.

Det er opfordringer til politiske ildsjæle om at gøre velfærdsområdet til en mærkesag. Det er måske ikke så sexet som guldminder og internationale lufthavne.

Men at skabe sikre strategier og realiserbare politikker for, at vores børn får gode minder i barndommen, at de unge får gode fremtider, og at de, som har mistet fodfæstet, genvinder det - kan sagtens være sexet.

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Naalakkersuisut Avannaata Kommunia Qaanaami eqqakkanik tigooraavik nalunaarutigaa avatagiisinut akuersissut pillugu.

Avatangiisinut akuersissut Pinnigortitamat Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmut saaffiginnikkut pissarsiarineqarsinnaavoq.

Aalajangiineq pillugu maalaaruteqartoqarusukkuni, maalaarut kingusinnerpaamik 26.07.2019 uannga tiguneqarsimassaaq: Pinnigortitamat Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, Postboks 1614, 3900 Nuuk, imaluunniit mail-ikkut pan@nanoq.gl.

Naalakkersuisut har meddelt Avannaata Kommunia miljøgodkendelse til modtagestation i Qaanaaq.

Miljøgodkendelsen kan fås ved at rette henvendelse til Departementet for Natur og Miljø.

En evt. klage om afgørelsen skal være modtaget hos Departementet for Natur og Miljø, Postboks 1614, 3900 Nuuk, eller pan@nanoq.gl senest 26.07.2019.

© Moidelfoto: Leiff Josefsen